

שיחות אל־יעזר

שיחות ומאמרי הגאון רבי אליעזר געלדצעהלער זצ"ל
ראש ישיבת 'אור ישראל'

פרשת ויקהל-שקלים

הרוצה לנדב גליון לע"נ או לרגל שמחה וכדו',
ובן להערות ותיקונים, ולקבלת השיעור מידי שבוע
נא לפנות ל sichoseliezer@gmail.com

התכללות עם הציבור, גילוי האש

קודש של יהודי, זהירות מאש

המחלוקת°

ובכני חיי ומזוני. וכבר אמר המשורר (בסליחות ערב ר"ה) 'אדון דין אם ידקדק, בחקר פעל אם יבדק, גבר לפניך לא יצדק'. משא"כ בזמן שאדם מבטל עצמו להיות נכלל בתוך כנסת ישראל, והרי הכלל תמיד טוב, עד שאפילו בלעם הרשע בראותו את ישראל שוכן לשבטיו בע"כ עונה אמן ואומר 'לא הביט און ביעקב וגו' מה טובו אהליך יעקב'. על כן כשהפרט בטל לגמרי בתוך הכלל, ו'בתוך עמי אנכי יושבת', יש תקוה שייצל ושל א ידקדקן עליו כחוט השערה.

וזו תכלית מצות מחצית השקל, שע"י שכל אחד נותן חצי מטבע ומבין שהחצי האחר שלו נשלם ע"י הנתינה של חברו, ובפרט שנתרמו כל אלו השקלים לקרבנות ציבור ונמסרין לציבור יפה יפה, שבזה ממש נתאחדו כל אלו

מנין מחצית השקל – ציבור

של יהודי פגולה

כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש פפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם (שמות ל, יב). יש להתבונן למה יש סכנת מגפה כשמונים את ישראל, ואיך מסתלקת הסכנה כשכל אחד נותן מחצית השקל. וכבר אמרתי לכם מה שאמר בזה הקאזיגלובער גאון הי"ד (ויסודו מוסד עפי"ד חז"ל והראשונים), שבשעה שכל יחיד עובר תחת השבט במנין לעצמו כבקרת רועה עדרו, הוא נבדל ומופרש מהכלל ועומד אז לגמרי יחידי ומרחפת על ראשו סכנה עצומה, שהשטן מקטרג ושואל, וכי ראוי האדם הזה מצד מעשיו וזכויותיו לעמוד בצבאות ה', וכי זכאי הוא לחיות עוד כמה שנים בכריאות

לפרט. כי החשיבות של כלל ישראל היא כשכל אחד ואחד מביא את המטבע המיוחד לו, הכשרונות והכוחות שלו, יעבוד על מדותיו וישפר את מעשיו, ובזה הנערה-הנשמה באה אל המלך להיספר ולהימנות, אמנם לא באופן של פירוד שיעמוד לעצמו, אלא באופן של ביטול כנ"ל. וזו כוונת התנא 'אם אין אני לי מי לי וכשאני לעצמי מה אני', אל תטעה לחשוב שאתה יכול לבטל את עצמך לכלל בלי שתביא עמך מחצית השקל, אבל גם אל תהיה שוטה לחשוב שאתה יכול לעמוד לעצמך.

וכבר הבאנו יסוד זה מרבי צדוק, לפרש 'כי תשא את ראש בני ישראל', שיש נשיאות ראש לא רק לעיני העדה, לנשיאים ושרי האלפים, אלא ע"י המנין מנשאים ראשו של כל יהודי ויהודי. וההסבר הוא כנ"ל, שלכל יהודי יש כח מיוחד שיש רק לו ואין לאף אחד זולתו, והדרך לבוא במנין היא שמביא את הכח הזה המיוחד לו לפני ה', אם זה הבנתו העמוקה המיוחדת לו בתורה, בקיאותו במסכתות רבות, עיון תפילה שלו בדבקות או נדבת לבו כו', כל אחד במה שחננו ה'. ע"י שהאדם מבין מה נקודת הראש שלו והוא נותן את כל כולו לה', הוא זוכה לבוא במנין, כי הוא מביא את עצמו בשלמות. וזה ענין דמשה רבינו זוקף את ראשו של ישראל בכל שנה ושנה, שמובא במדרש בפרשה זו. אמנם

המחציות והיו לממון ציבור, נמצא שהמנין באופן הזה לא רק שאיננו מפריד את כל הנמנים להיות גופים מוחלקים, אלא אף מאחד ומכליל אותם לציבור אחד ולגוף אחד, וזה שפיר מסלק הסכנה ועוד מוסיף חיים ושלוש לכל הבאים במספר.

אמנם אף שרואים מכאן יסוד זה, ש'כשאני לעצמי מה אני', וכל אחד צריך לבטל את עצמו להיות כלול בתוך כנסת ישראל, אבל כתוב כאן ג"כ שלא רק תורמים כסף ללשכה לצורך קרבנות בכדי להיכלל עם כל הכלל, אלא גם סופרים השקלים, דהיינו יש כאן 'דבר שבמנין', וסופרים שקלו של כל אחד. אכן אין זה מנין של הפרדה אלא מנין של הכללה, אבל מספר יש כאן.

והענין, שלא יאמר האדם, איזו חשיבות יש לי ולעבודתי, מה אני ומה חיי, ומי ידע אם לא אביא כלל את המטבע הקטן שלי. ע"ז כתוב במשנה 'אם אין אני לי מי לי'. אכן לעצמך אינך שוה הרבה, וסכנה גדולה היא וחשש מגפה אם תפריד עצמך מהכלל להימנות לבד, אבל מצד שני צריך להיזהר שגם בתוך הכלל תביא עמך את הנתינה המיוחדת לך, כי סופרים את המטבע שלך וקוראים שמך עליה, לומר שעבודתך חשובה מאד, ואין בכלל אלא מה שבפרט, נמצא שכל אחד הוא פרט שצריך לכלל, אבל עדיין הכלל צריך

ובארץ במה שאני אוכל מצה בליל פסחים. מהי המשמעות בזה שאני קושר רצועות של עור על זרועי ועל ראשי בבוקר בבוקר. ומה יתרון יש כשאני תוקע בקרן בהמה בראש השנה וכו', עד שאומרים 'אז ס'שאקעלט אלע וועלטן', הלא אני איש פשוט מאד ואיני יודע לכוון דברים גדולים, ולכן קשה להבין מה נחת רוח יש לו להקב"ה בדברים הקטנים הללו שאני עושה. ובעצם בזה נתקשה משה, מה חשיבות וערך יש כלפי מעלה בזה שיהודי נתן מחצית השקל. בשלמא אם הביא עתודים שמנים או יין רב לנסכים וכו' אולי יש טעם למתנה גדולה כזה, אבל מחצית השקל למאי חזי.

על זה הראהו הקב"ה מטבע של אש, ללמד שאה"נ אין תכלית המכוון בגוף המצוה לבדה, אלא בצירוף למחצית השקל מביא יהודי גם את 'כל איש אשר ידבנו לבו', הוא מביא את האש שבוערת בתוכו באהבת ה', ובתוך נתינתו טמון הרצון שלו לתת לה' מעצמו, ובזה בוחר ה', שדבר זה יש לו ערך וחשיבות רבה מאד. וכן הוא בכל מעשי המצוות, שאף שהמניח תפילין ושומע שופר בלי שום כוונת הלב וכלי שום אהבת ה', ודאי יוצא ידי חובתו, אבל 'נישט דאס האט מען געמיינט', כי הקב"ה חפץ בעיקר במטבע של אש שאתה נותן בצירוף למעשה המצוה, הקאך בתקיעות שופר,

צריך להיזהר ביותר לזכור שבזמן שאתה מביא את עצמך ואתה מקיים את ה'אם אין אני לי מי לי', עדיין נתינתך הוא בגדר 'מחצית השקל', שהחצי השני אתה מבין שאתה צריך להגיע לכלל ישראל, שישלימו עבורך, ד'כשאני לעצמי מה אני'.

פנים ב'מטבע של אש' קודש

אמרו חז"ל (שקלים פ"א ה"ד) 'אמר רבי מאיר כמין מטבע של אש הוציא הקדוש ברוך הוא מתחת כסא כבודו והראהו למשה ואמר לו זה יתנו, כזה יתנו'. ויש להבין מה היה צריך הקב"ה להראות למשה רבינו, מה אינו מובן במצות נתינת מחצית השקל עד שצריכים להראות מטבע של אש מלמעלה. עוד איתא בגמ' (מגילה יג:) 'אמר ריש לקיש גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהן לשקליו. והיינו דתנן באחד באדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים'. ויש להבין מה השייכות בין שקלי ישראל לשקלי המן.

יש כמה וכמה מהלכים אצל צדיקי פולין בענין מטבע של אש. רבי צדוק מסביר, שהנה אנו מתבוננים הרבה פעמים על המצוות המעשיות ומתקשים מאד למצוא טעם וחשיבות הענין כלפי שמיא. מה התכלית והתועלת בשמים

הדבר תלוי בעושר, אלא הדל כאן הוא כענין שאמרו חז"ל (נדרים מא.) אין עני אלא בדעת, שישנם יהודים כאלה שהם עניים רח"ל בדעת ישרה, וראשם ורובם מונחים בדברים דלים ובזויים שאין בהם שום ערך אמיתי, בכסף ובאוכל ובתאוות עוה"ז ושאר דברי הבל וריק, ומשה רבינו נתקשה, רבש"ע מה הנאה יש לך מנתינתו של דל כזה, מה הוא כבר יכול לתרום לקרבנות ציבור, הלא אין בו שום ריח קדושה. וכי יש לכלול אותו בחדא מחתא עם העשיר בדעת, עם צדיקי הדור שיושבים ונהנים מזיו השכינה, וכי יש להשוות את תרומתם למשכן ה', אתמהא.

על זה הראהו הקב"ה מטבע של אש. האש הזו הוא מה שנאמר (עובדיה פס' יח) 'והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה', שכל מי שבשם ישראל יכונה בוער בו אשו של יעקב אבינו, אשר צורתו חקוקה תחת כסא הכבוד שמשם נחצבו אלו נשמות ישראל, והכסא אש, ויעקב אש, ולכן גם הנשמה הזו, שעכשיו היא באיזה מצב של דלות רח"ל בגלות, ידוע תדע שהיא בוערת באמת בפנימיותה באש קודש באהבת ה', רק צריכים לגלותה ולהוציאה מהכח אל הפועל. לכן חלילה לך לזלזל בשום בר יעקב, כיון שמחצית השקל שהוא נותן לה' באמת נושאת בתוכה אש קודש ולהבה.

הברען בנענועים בד' מינים, הריקודים בהתלהבות בהקפות. רחמנא לבא בעי. ובזה שיהודי בעולם השפל והתחתון הזה נכסף וכלתה נפשו בגעגועים וצמאון לקרבת אלקים באמת יש בכוח זה להרעיש כל העולמות.

וזה היה קטרוגו של המן הרשע, דלית דידיע לישראל בישא כוותיה, שאמר ישנו עם אחד, ודרשו חז"ל (מגילה שם) 'ישנו מן המצות', היינו שעושים כל המצות אבל פארשלאפענערהייט מיט א קאלטקייט און א אויסגעלאשעננקייט. חסר להם המטבע של אש ולא נשאר אלא עם מחצית השקל הקטן והעלוב, ולכן יכולים אנו לשלוט בהם כרצוננו. וזה באמת לשון הרע קשה מאד שקטרג על כלל ישראל, עד שבאמת נתחייבו שונאיהם של ישראל כליה. אבל אחרי שכלל ישראל עשו תשובה נתגלה באמת ש'אני ישנה ולבי ער', שהיו רק צריכים לעורר את האהבה המסותרת בלב כל יהודי, ונתגלה שהקדים הקב"ה שקליהם של ישראל, ונקודת האש שבהם קדמו ועלו על שקלי המן של 'הישנים מן המצוות', ונפדו מצרתם.

*

השפ"א מבאר שמשוה רבינו נתקשה במאי דכתיב 'העשיר לא ירבה והדל לא ימעט'. ואין הכוונה שהתורה מודדת עובי הארנק של יהודי, כי פשיטא שכל אחד נמנה בעדת ה' ומאי קמ"ל דאין

*

שיהודי מרגיש שכל מה שנתן ועשה ולמד תורה והתפלל, הכל הוא רק 'מחצית השקל', כי יש לו בלב כ"כ הרבה יותר שנשאר אצלו, שמרגיש שלא ידע ולא יכול היה לבטא אותו ולהוציאו מהכח אל הפועל, ומצטער בזה. ויש לו תשוקה עזה שמרגיש, אוי רציתי לתת יותר לה', רציתי להתפלל ולשיר ולזמר יותר, זהו מטבע של אש, כמו בטבע האש שתמיד מושכת למעלה, היינו המחצית השני שלא נתן הוא האש שנשארת בלב שבוערת לה' ומושכת למעלה. בשיריים הללו, דהיינו הגעגוע והרצון וההרגשה של מחצית השקל, באלו בוחר ה', וזה חביב הרבה יותר מכל שקל שלם בעולם.

והאמת היא שאף שבזמן הזה אין לנו קרבנות ציבור לתת תרומת ה', אבל מחצית השקל הזה שדיברנו, שפיר ביד כל אחד ואחד לתת, שהרי אומרים העולם 'אין דבר העומד בפני הרצון' ומסביר האמרי אמת שהכוונה היא שגם אם יש לאדם אמתלא למה לא למד כראוי ולא התפלל, מפני שלא היה בקו הבריאות רח"ל או שהיה מוטרד בעול הפרנסה וכיו"ב, יכול להיות שבאמת יש לו תירוץ טוב, אבל יש טענה עצומה על האדם, אכן לא היית יכול ללמוד, אבל למה ישבת בשלוות הלב ובחיבוק ידים ופטרות את עצמך ושכחת מזה, הרי לרצות עכ"פ היית יכול לפחות, מי עיכב

הקאזיגלובער רב מסביר שמשנה רבינו נתקשה למה זה ציוה ה' לתת דוקא דבר החסר למנין בני ישראל, ולא לתת שקל שלם. והלא ידוע בהלכה שמצוה מן המובחר הוא תמיד בדבר השלם. ומסביר ע"פ ווארט של הרבי רבי בונם – שהוא מיסודי היסודות של תורת פשיסחא – על מה שמסיימים פסוקי דזמרה ב'הבוחר בשירי זמרה', אל תקרי בשירי אלא בשִׁירי זמרה, היינו שכשאדם אומר שירות ותשבחות לה' מתמלא לבו באהבה וגעגועים וצמאון להתקרב לה', ורוצה להלל ולשבח ולפאר עוד יותר, אבל הללו נשארים בלב. אומר הרבי ר"ב שבזה בוחר ה', אכן פסוקי דזמרה בהתלהבות שאמרת זה עכשיו חשובים מאד וחביבים במרום, אבל הרבה יותר חשוב ונשגב הוא מה שאתה מרגיש בלבך שלא הוצאת ונשארו שיירים עמך, ואתה מצטער אולי שרצית להתפלל יותר טוב להביע אלו הזמירות כפי שמורגשים אצלך. בהשתקקות הזו, בשיריים הללו של הזמרה, יש נחת רוח הרבה יותר מהפסוקי דזמרה גופייהו.

וזה מה שהראה הקב"ה למשה, שאכן יש לי נחת רוח רב מזה שיהודי נותן ומתפלל ומקיים מצוה, אבל עיקר הנחת רוח אינו מה שיהודי מרגיש שהתפלל טוב ונתן שקל שלם לה', אלא במה

הוא הדבר החזק ביותר שיש לאדם. והדרך להיות בכלל ברוך הוא לרצות ההיפך מהמן. והאמת הוא שהתורה תובעת מהאדם אף מדרגות גבוהות יותר של 'אך את שבתותי תשמרו' היינו שלא ירצה שום דבר בעולם זולת שבת, ושלא יהיו לו רצונות אחרים כלל רק בלתי לה' לבדו, אבל אין אנו אוהזים עדיין בזה.

מי שחושב שהוא בגדר של 'אך את שבתותי תשמרו' הוא בעל דמיון גדול מאד, כי כולנו מתאזים וחושקים לדברים של מה בכך וחמדות עוה"ז בדברים המותרים ובאופן המותר, מ"מ זה כן אפשר לתבוע מכל בחור ומכל אדם שעכ"פ תשמור (תרתי משמע) את האש והקאך וברען שלך, שלא תחללם באוכל ושאר נארישקייט, כי בזה תיהפך חלילה להיות נבל ברשות התורה, שתרצה ותחמוד כל היום וכל הלילה בחיים בשריים ובהמיים של ימות החול. גם אם אתה צריך מאיזו סיבה לקנות אוכל, ואם אתה כבר קונה אין מניעה שתבחור באוכל שאהוב עליך, אבל חלילה שזה יהיה המהות שלך, וזה יהיה המקום שאתה מכניס בו את ההתלהבות, אלא 'ושמרו בני ישראל את השבת'. התורה תובעת מכל יהודי באשר הוא שם, שעכ"פ בתוך החולין ובתוך החול, במצב ובמקום שאתה נמצא, תוכל גם אתה לשמור ולצפות ולחכות מתי כבר

ממך להתגעגע ולהשתוקק ולחפוץ ללמוד ולהתפלל כדבעי. אין דבר העומד ומעכב את האדם מלרצות, והרצון הוא הרי הדבר החשוב והחביב ביותר, הוא השיירי זמרה. ולכן אף אם נאנסת ולא ישבת בסוכה כי היה גשם ומצטער פטור מן הסוכה, אבל מי מונע ממך לשבת אצל החלון בכליון עינים ולצפות שייפסקו הגשמים שתוכל לברוח מהר ולחסות שוב בצילא דהימנותא, כי העיקר הוא במטבע של אש.

וכעין זה מפרש אביו השפ"א, 'ושמרו בני ישראל את השבת' מלשון 'ואביו שמר את הדבר' (בראשית לז, יא), שבני ישראל יושבים ומצפים מתי כבר תבוא שבת ונוכל לצאת מעולם של חולין לעולם של קדושה ורוממות. היינו שגם אם יהודי נמצא בששת ימי המעשה, שאז צריכים לעבוד ביגיע כפיים, אבל הראש שלו מונח בשבת, הלב שלו שומר ומצפה וחושב וטרוד בעולם הנשמות, בעולם של העכעקייט ודעהוויבנקייט. וזה הכל אותו ענין של שיירי זמרה.

וענין זה מרמזים גם לגבי המן, וממנו ניקח לעבוד את ה'. שהרי אצל גוי מצרפים מחשבה רעה למעשה, ואם נאנס ולא עשה עבירה כאילו עשאה, ולכן אומרים 'ארור המן אשר ביקש לאבדי', כי אע"פ שלא עלה בידו אנו מקללים אותו כי רצה לאבדנו, והרצון

לעולם יראה אדם עצמו כאילו חציו חייב וחציו זכאי'

העשיר לא ירבה והדל לא ימעט ממחצית השקל לתת את תרומת ה' לכפר על נפשתיכם (פרק ל, טו). האיזביצער אומר ש'העשיר' היינו בדעת כנ"ל, והתורה מזהירה שמי שיש לו מוחין דגדלות, שלומד בהתמדה ומתפלל בנעימות, ובכלל רואה סימן ברכה בעבודת ה', 'לא ירבה', לא יחזיק עצמו לבעל מדרגה ולא ירים לבו בקרבו. וגם 'הדל' שאינו במצב של שלמות אלא עני בדעת, ומלוכלך בעון ומונח בזוהמא 'לא ימעט', לא יתייאש ויאמר כבר אבדה תקותי ואין לי חלק באלוהי ישראל עוד, אלא כל אחד ידע שיש לו מחצית. אכן אתה עשיר ויש לך כשרון ללמוד ויש לך לב לעשות חסד, אבל אל תחזיק טובה לעצמך, כי מתת אלקים הוא, והחלק שלך הוא רק מחצית שתלוי במעשיך. וכן בצד השני, גם אם אתה מרגיש שאתה מנותק לגמרי, אל יפול לבך בקרבך, כי גם לך יש מחצית השקל בקרבך ואתה צריך להעיר משנתו, ואז תגלה גם אתה העושר הרב והאוצר הגדול שטמון בקרבך.

יבוא השבת ואשתחרר מכבלי העולם של ימות החול. זה דבר השווה לכל נפש, ובידינו הוא תמיד, שאפי' אם רח"ל אנו בגדר 'נאנס ולא עשאה' מ"מ אין דבר העומד בפני הרצון כנ"ל.

ובכן ניגשים עתה לשבת שקלים שכולה הכנה לשבת זכור ומלחמת עמלק – 'הקדים שקליהם לשקליו'. היינו שהמן רוצה לטעון שאנו בחי' ישנים מן המצוות, ועמלק יודע למצוא בכל אחד את נקודת הנחשלים שבו, ומראה שאתה כבר פלטך הענן ואינך ראוי להיות נמנה בצבאות ה'. על זה אנו מקדימים ותורמים מעצמנו מחצית השקל לה', מטבע של אש קודש עם כל הפירושים שאמרנו, המטבע של אהבת ה' שמונחת בתוך המצוה, ההשתוקקות שנשאר אצלנו גם אחרי המצוה, וההבנה שגם אם אנו באמת נראים קצת ישנים מן המצוות, חלילה לשמוע לקול המן שטוען שאנו דלים ורשים, אלא צריכים לדעת ש'והיה בית יעקב אש' כתיב עלינו. וע"י שנתבונן בכל אלו הענינים כדבעי, נזכה לזקיפות ראש אמתית, שיביא כל אחד את החלק שבו ויבטל את עצמו לתוך כל עדת ה' וימנה עמהם לרצון לפני ה'.

מקיימים מצוה, אם זה נענועים או לשמוע קול שופר או אכילת מצה, וראיתם פניהם בוערות ורותחות מאש של קדושה, עד שממש נראה שכלתה נפשם מאהבת ה', האש הזה כמעט ולא תימצא בעולם של חולין, כי גם אם אדם עוסק בעניני עוה"ז אבל רוב אנשים אינם בעלי תאוה במדרגה הגבוהה (השפלה) הזאת של 'נפשי יצאה בדברו', אבל אם תראו שני בחורים מדברים פאליטיק, ולדאבוננו גם יהודים עם זקנים לבנים, אפשר לראות כך. הם יכולים לעמוד שעות ארוכות ואש להבה תצא מפיהם, כל ישותם בוערת וארככותיהם דא לדא נקשן ומתנצחים ומתווכחים בשאגה כנהמת ארי ממש. א"א להפסיקם מהשקלא וטריא ולהסיח דעתם, וכך יעברו שעות ע"ג שעות בבזבוז, יפסידו את הבאס ויאחרו לעבודה ולכולל, גם יעלה להם ביוקר כי לא יבואו לפגישות חשובות, אבל אינם יכולים בשום אופן לנתק עצמם מהשמועס העלוב הזה.

קשה מאד לאדם לראות זה על עצמו, אבל בפעם הבאה שאתה עובר שני אנשים מתווכחים ברבים, תעמוד בצד ותראה את כל החזיון הזה בעצמך, ואז תדע כמה עלוב ומבוזה אתה נראה כשאתה צועק וצורח עם חברך על עניני סכסוכים שאינם נוגעים לך כלל וכלל. כל הטענות והמענות שלך וכל האש

זהירות מאש אחרת

לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת (לה, ג). איתא (ע' שפ"א שקלים בכ"מ) מחידושי הרי"מ דבר נורא. הוא דורש הסמיכות במשנה ריש שקלים 'באחד באדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים' שהשקלים עם הנדיבות והמטבע של אש שבו כנ"ל, חלילה לא יתפשטו מחוץ לגבולם, ואז יהיה בהם ענין כלאים, מין טמא עם מין טהור, שלא יהיה מעורב בתוך ה'ושמרו בני ישראל את השבת' כנ"ל גם התלהבויות אחרות, שלא יבערו בלבך שתי אישות חלילה. וכשמשמיעים על השקלים הבאים באש של נדבה, צריך להשמיע גם על הגבולות, לבל תתערב אש זו באש אחרת. ואולי היינו דכתיב 'לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת', היינו אש של מושבותיכם וכו' לא לבערה ולערבה עם האש של שבת חלילה.

וכאן המקום לעורר על אש מסוימת, שאני חושב שמכל האישות הבוערות בעולם – שרובם ב"ה אין להם שייכות עם חסידישע בחורים – האש הזו רח"ל בוערת בכל המחנה, ואולי בפרט אצל הקהילות החשובות, והוא ענין אש המחלוקת והפאליטיק. מעטים המה הדברים שמוציאים את האש והברען של האדם כמו דיבורי פאליטיק. אם, להבדיל, זכיתם לראות יהודים גדולים

ומי שמרגיל את עצמו בזה אינו מוצא עוד טעם בדברים אחרים. משל למה הדבר דומה, אני נוהג שאיני מרשה את ילדי לשחק בצעצועים אלקטרוניים, כגון 'געים בוי' שאין בו דבר איסור מצד הדין אלא רואים ילד שקופץ קצת או רכב שנוסע מהר, אבל בשום אופן איני מכניס דברים אלו לביתי. וטעם הדבר הוא מפני שילד שמשחק במכשיר ססגוני שיש לו אורות שמזהירים ומהבהבים ויש לו תחרות עם רכב ונוסע מהר מאד, זה מוליד אצלו בדמיונו כזו התלהבות וחשק עד שלא ימצא עוד שום טעם בצעצועים פשוטים, כגון לעגא וכדו', כי הלעגא הוא דומם שאינו רץ ואינו קופץ ואינו מהבהב וכו', ומי שכבר טעם הטעם במשחקים נוצצים כנ"ל כבר לא ישמח בדברים רגילים וטבעיים. קצת כעיי"ז הוא ענין המחלוקת. מי שטעם הגעשמאק בזה, השיחות הארוכות בלילה ברחוב העיר, והצעקות והקללות והדיבורים והנידון בכובד ראש על הכלים הללו, כבר אין לו געשמאק משיחה פשוטה ונוחה בין איש לרעהו, זה מרגיש יבש וקר. ולכן הדיבורים האלה מזיקים גם בגשמיות שזה מאבד כל הטעם בשיחה בריאה וישרה, שירגיש חסר טעם אצל האדם מכיון שאין בו התנצחות וצעקות והוכחות וכו', והרגלות הזאת שכל שיחה הוא מלחמה וקרב הוא הרגל שאינו בריא בעליל.

שאתה מבעיר בקרבך הכל לשוא, לא אכפת לשום אדם בעולם מכל אלה, אז למי אתה עמל ולמי אתה בוער.

ואומר לכם עוד דבר נורא נוראות, היה מעשה לפני כמה שנים בקהילה חשובה, שבין התלמידי חכמים והמצוינים שביניהם, ממש העידית שבעידית, 'החרש והמסגר', מרדו ברבם ונפרדו והקימו קהילה לעצמם. לאחרונה כשהייתי בעיר שיש להם ביהמ"ד הזמינו אותי לדבר שם שלש סעודות. אומר לכם שממש לא ידעתי את נפשי ממה שראו עיני אז. היו שם יהודים עם זקנים לבנים, יהודים באמת ת"ח גדולים וחסידישע אידן בכל רמ"ח ושס"ה, ישבו ברעוא דרעוין ודברו לה"ר ורכילות ודיבורי מחלוקת ופאליטיק מרישא ועד גמירא, ממש לא יאומן כי יסופר. למדתי מזה שלא משנה מי האדם, וגם לא חשוב אם אומר לעצמו ולאחרים שזה מחלוקת לשם שמים, אבל מי שנגרר למחלוקת נכוהה בגחלתה, וכל באיה לא ישובון, הוא נהיה איש של מדון ומריבה וזה משנה את כל מציאותו, עד שיכול יהודי ת"ח וחסיד וירא"ש לשבת ברעוא דרעוין וללגלג על רבי פלוני ולדון בכובד ראש על סכסוך פלוני בהתלהבות ואש. ממש פחד פחדים.

וטעם הדבר הוא, מפני שיש אש מסוימת בענין המחלוקת שאין בשום דבר אחר,

הבנות חשובות וחידושים יקרים בתוס' נאבדו ממך, ומה כבר הועלת בכלל. הרי זה ממש איווולת שאין כדוגמתה.

חידושי הרי"ם אומר ש'שקל' הוא מלשון הארמי שמשמעו לקיחה, 'זיך נעמען', שזה הזמן לקראת הימים הקדושים של פורים ופסח והקדושה שיוורדת לעולם, עתה הזמן לתת שקל, 'זיך א נעם צו טוהן', לצאת מהבלאטע של אש של חולין, ולתת מטבע של אש לה', אש של 'אך את שבתותי תשמרו'. ואף אם אין אנו עדיין במדרגות 'אך' אבל עכ"פ נקיים 'תשמרו' לזה גופא, שנרצה לרצות רק רוחניות ורק שבת/דיגע ענינים, שהרי אין דבר העומד בפני הרצון, ומי מעכב אותנו מלרצות. ולכן בשעה שאנו שומעים פרשת שקלים, יחשוב כל אחד שמשו רבינו יורד אליו וזוקף את ראשו, שמוציא את נקודות 'הראש' שבך, כדי שתהיה נמנה בעדת צדיקים, ותביא את השקל המיוחד שלך עם האש שטמון בקרבך ותתן הכל לה'. וכך נזכה להתחיל אלוד' פרשיות בקדושה וטהרה ורוממות, ונזכה להיגאל ולהינצל מהמן ועמלק בימים ההם בזמן הזה.

אתם עדיין צעירים, וגם אם הרגלתם את עצמכם בזה, לא מאוחר מדאי לצאת ולהפסיק. הרי זה לאו מפורש בתורה 'ולא תהיה כקרח וכעדתו'. וכמו שאמרנו שהדרך הטובה לראות כמה מגוחך אתה נראה, כשתעמוד בצד ותראה שני אנשים עומדים ב-47 סטריט על פינת הרחוב, ותראה שהם מתווכחים ודנים ועוברת עוד שעה ועוד שעה, ובו בזמן יש אדם חרוץ במלאכתו שעשה עסקה ומכר אבנים יקרות בדמים גבוהים, והם עדיין עומדים. והנה פלוני עשה עוד עסק ושידך מרגליות אחרת ואבני פנינים מראובן לשמעון, וקיבל דמי שדכנות הרבה, והם עדיין עומדים על הפינה. זה אינו משל, יכולים לראות את זה גם ברחוב הנ"ל דבר יום ביומו, וגם בביהמ"ד. ומי שעומד בצד מרחם על שני אנשים מסכנים אלו. אתם מאבדים את חייכם, מבלים שעות יקרות בחייכם, תמורת מה. הוי מחשב שכרה כנגד הפסדה. וכי כ"כ חשובה ההתנצחות הזאת, מה אתה מקבל מזה, מה זה נוגע לך בכלל. איך הוא מרגיש בלילה כשמגיע הביתה ולא עשה שום דבר ושום עסק כל היום, וכמה היה יכול להרויח אז. וכן אתה כשפטפטת כל הסדר כמה הפסדת, כמה דפי גמ', כמה